

Research Paper

Desirability Assessment of Key Factors Affecting Women's Sense of Security in Urban Open Spaces (Case study: Nayer Urban Separate Area; Sanandaj)

Ali Shakoor¹, Sana Mohammadi², Mohammad Ghambari Hamedani³, Gholamreza Latifi⁴, Milad Babaei Elyasi^{5*}

1- Professor, Department of Human Geography, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

2- Master of Urban Planning, Allameh Tabatabai University of Tehran, Tehran, Iran.

3- Master student of Urban design, University of Tehran, Tehran, Iran.

4- Associate Professor, Department of Social Planning, Allameh Tabatabai University of Tehran, Tehran, Iran.

5- Master of Urban Planning, Gilan University, Rasht, Iran.

Received: 2022/05/03

Revised: 2023/01/27

Accepted: 2023/03/05

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2023.30345.3834

Keywords:

Security, Women, Urban public Spaces, Nayer urban area.

Abstract

Introduction: Nowadays, the study of the presence of women in urban environments is one of the main concerns of managers and urban planners. Therefore, the purpose of this research is to measure the desirability of the key factors influencing the category of women's sense of security in the urban open spaces of the immediate urban area of Nayer.

Methods: This research is part of applied research in terms of its purpose and descriptive-analytical research in terms of method. The data was collected through a questionnaire with four main indicators and 23 items through the review of valid research documents, and the sample size was calculated as 375 people based on Cochran's formula. To analyze the findings from the field studies, SPSS software and one-sample t-tests and factor analysis were used.

Findings: The results of this research show that the security of public spaces in Nayer region is low in terms of physical-spatial, social-behavioral and accessibility from the perspective of women; While in terms of monitoring, the level of security of these spaces is average. Also, the results of the factor analysis show that among the 23 extracted indicators, 4 important factors can be emphasized in improving women's sense of security, which are: environmental reconstruction and increased police surveillance (with a special value of 4.94), improving the quality of the environment Riders and pedestrians and intelligent surveillance (with a special value of 3.37), the independence of people to be in public spaces (with a special value of 2.41) and the factor of coloring and legibility of urban elements (with a special value of 2.34). All of these factors represent the conditions that can provide the basis and background necessary to establish the security of women in public urban spaces of Nayer region. In the end, according to the results, strategies and suggestions are presented to improve women's sense of security in the urban spaces of Nayer.

Citation: Shakoor A, Mohammadi S, Ghambari Hamedani M, Latifi GH, Babaei Elyasi M. Desirability assessment key factors affecting women's sense of security in urban open spaces (Case study: Nayer urban separate area Sanandaj). Quarterly. Journal of Women and Society. 2023; 15 (54): 123-140.

*Corresponding Author: Milad Babaei Elyasi

Address: Master of Urban Planning, Gilan University, Rasht, Iran.

Tell: 09362407653

Email: babayi.milad72@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Security is considered one of the necessities of human life, so that since the beginning of history, the most time and money have been spent in different societies to establish security (1). For this reason, today security is considered one of the basic human needs, and the way to respond to it has a direct effect on satisfying his other needs, so security can be considered a fundamental right and a prerequisite for the continuation and improvement of people's well-being and health (2). The lack or disruption of security will have a worrying and dangerous consequence and reflection for individuals and governments, especially for women in the society (6). The necessity and importance of paying attention to women is due to the fact that today they make up half of the population of cities and if women's security is ensured, the amount of use of urban public spaces by them will increase (4). According to the mentioned cases, it can be said that it is very necessary to investigate women's sense of security in urban spaces. Therefore, it is necessary to create conditions in which women can work easily and feel safe.

Methods

The present research method is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of method. To achieve the objectives of the research, two parts of documentary studies (books, theses, researches and articles) and field studies (questionnaires) were used, which was the method of data collection and analysis. These data have been distributed among Nayseri women through a questionnaire with four main dimensions (physical-spatial, social-behavioral, supervisory, access) and 23 items. The statistical population of the

research is women over the age of 15 living in Belafal Nayser district. The size of the research sample based on Cochran's formula is equal to 375 people and the research sampling method is simple random at the level of the studied urban spaces. To evaluate the reliability of the questionnaire, Cronbach's test was used in spss software, and according to the empirical rule, alpha should be at least 0.7 in order to consider the scale as reliable. Also, to evaluate the validity of the questionnaire, the convergent validity test was used in PLS software, and the value of more than 0.5 was confirmed. Therefore, according to the results obtained, Cronbach's alpha value and convergent validity for all variables are higher than the normal limit, which indicates the appropriate reliability and validity of the designed research questionnaire. In the following, spss software and factor analysis method were used to analyze the findings of the field studies.

Findings

The descriptive results of the research components show that most of the research indicators are assigned scores lower than 3 out of 5; Therefore, the highest general satisfaction from women is related to the supervision component with an average of 3.21. The physical-spatial component has the least satisfaction with a total average score of 2.79 (below the average of 3); In the other two components of the research, i.e. social-behavioral and accessibility, low ratings were obtained and the average of these components was 2.83 and 2.91, respectively, which indicated the low security of the urban public spaces of Nayser region in these two components.

Factor analysis tries to identify the basic variables or factors in order to explain the correlation pattern between the observed variables. In this research,

according to the effective components, 4 factors with eigenvalues higher than one were extracted to categorize the factors affecting women's sense of security in public urban spaces of Naysar region, which explains 61% of the variance of the society. This percentage is acceptable in factor analysis, and through it, one can be sure about the appropriateness of the selected data for factor analysis.

Discussion and Conclusion

One of the most fundamental and key pillars of the life of every individual and society is security. Establishing security in urban environments has always been one of the important issues of governments since ancient times. Therefore, paying attention to the basic needs of citizens, including increasing security in urban environments, is one of the important issues that has always been emphasized by managers, planners and urban designers. This research was conducted with the aim of investigating the factors affecting women's sense of security in the urban public spaces of the Naysar region of Sanandaj. According to the descriptive results, it was determined that the monitoring component with an average of 3.21 is more important than other research indicators. Also, the results of the factor analysis show that among the 23 extracted indicators, 4 important factors can be emphasized in improving women's sense of security, which are:

environmental reconstruction and increased police surveillance, improving the quality of riding and walking environments and smart surveillance, independence. People to be present in public spaces and the agent of coloring and legibility of urban elements. All of these factors represent the conditions that can provide the basis and background necessary to establish the security of women in public urban spaces of Naysar region.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The present article is the result of the study and efforts of all authors.

Conflicts of interest

Authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

مطلوبیت سنجی عوامل کلیدی تاثیرگذار بر مقوله احساس امنیت بانوان در فضاهای باز شهری (مطالعه موردی: ناحیه منفصل شهری نایسر؛ سنندج)

علی شکور^۱، سنا محمدی^۲، محمد قمبری همدانی^۳، غلامرضا لطیفی^۴، میلاد بابایی الیاسی^{۵*}

۱- استاد گروه جغرافیای انسانی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۲- کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه علامه طباطبایی تهران، تهران، ایران.

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۴- دانشیار گروه برنامه ریزی اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران، تهران، ایران.

۵- کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

چکیده

هدف: امروزه مطالعه درباره‌ی حضور پذیری زنان در محیط‌های شهری یکی از دغدغه‌های اصلی مدیران و برنامه ریزان شهری به حساب می‌آید. هدف این پژوهش، مطلوبیت سنجی عوامل کلیدی تاثیرگذار بر مقوله احساس امنیت بانوان در فضاهای باز شهری ناحیه بلافضل شهری نایسر می‌باشد.

روش: این پژوهش از نظر هدف، جزء تحقیقات کاربردی و از نظر روش، جزء پژوهش‌های توصیفی - تحلیلی به شمار می‌رود. گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ای با چهار شاخص اصلی و ۲۳ گویه از طریق مرور اسناد معتبر پژوهشی استخراج شده است و حجم نمونه نیز بر اساس فرمول کوکران برابر با ۳۷۵ نفر محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل یافته‌های حاصل از مطالعات میدانی، از روش تحلیل عاملی در نرم افزار SPSS استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که امنیت فضاهای عمومی منطقه نایسر در ابعاد کلیدی - فضایی، اجتماعی - رفتاری و دسترسی از منظر زنان پایین است؛ در حالی که در بعد نظارت، میزان امنیت این فضاها در حد متوسط می‌باشد؛ همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان می‌دهد که در مجموع می‌توان از میان ۲۳ شاخص استخراج شده بر روی ۴ عامل مهم در ارتقاء حس امنیت زنان تاکید نمود که عبارتند از بازسازی محیطی و افزایش نظارت پلیس (با مقدار ویژه ۴/۹۴)، ارتقاء کیفیت محیط‌های سواره و پیاده و نظارت‌های هوشمند (با مقدار ویژه ۳/۳۷)، استقلال افراد برای حضور در فضاهای عمومی (با مقدار ویژه ۲/۴۱) و عامل رنگ آمیزی و خوانایی المان‌های شهری (با مقدار ویژه ۲/۳۴). مجموع این عوامل بیانگر شرایطی هستند که می‌توانند بستر و زمینه لازم برای برقراری امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر را فراهم کنند. در پایان باتوجه به نتایج حاصل شده، راهبردها و پیشنهادهایی جهت ارتقاء احساس امنیت زنان در فضاهای شهری نایسر ارائه شده است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۳

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۱۱/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۴

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2023.30345.3834

واژه‌های کلیدی:

امنیت، بانوان، فضاهای عمومی شهری، ناحیه منفصل شهری نایسر.

* نویسنده مسئول: میلاد بابایی الیاسی

نشانی: کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

تلفن: ۰۹۳۶۳۴۰۷۶۵۳

پست الکترونیکی: babayi.milad72@gmail.com

مقدمه

«امنیت» یکی از ضروریات زندگی بشر به حساب می‌آید به طوری که از ابتدای تاریخ تاکنون بیشترین زمان و هزینه در جوامع مختلف برای برقراری امنیت صرف شده است (۱). به همین جهت امروزه امنیت از نیازهای اساسی انسان محسوب می‌شود که نحوه‌ی پاسخگویی به آن تأثیر مستقیم در ارضای سایر نیازهای وی دارد، بنابراین امنیت را می‌توان حق بنیادی و پیش‌نیازی برای تداوم و ارتقاء رفاه و سلامت مردم دانست (۲)؛ به عبارت دیگر زندگی جمعی انسان از نیاز به امنیت سرچشمه می‌گیرد و امنیت، مقوله‌ای اساسی در هر نظام اجتماعی است (۳). احساس امنیت در سلامت روان و پویایی جوامع انسانی نقش بسیار مهمی دارد؛ از همین رو دولت‌ها همواره تلاش می‌کنند بسترهای ایجاد آرامش و تقویت احساس امنیت را بین شهروندان خود ارتقا دهند (۴)، اما یکی از نگرانی‌های مهم زندگی شهروندان در فضاهای عمومی شهری، احساس ناامنی در آن است (۵). فقدان یا اختلال در امنیت، پیامد و بازتاب نگران‌کننده و خطرناکی برای افراد و دولت‌ها به خصوص برای زنان جامعه به دنبال خواهد داشت (۶). ضرورت و اهمیت توجه به زنان بدین سبب است که امروزه نیمی از جمعیت شهرها را آنان تشکیل می‌دهند و در صورت تأمین امنیت زنان، میزان استفاده از فضاهای عمومی شهری توسط آن‌ها بیش‌تر خواهد شد (۴). عدم استفاده زنان از فضاهای عمومی شهر منجر به کاهش شدید مشارکت آنان در اجتماعات شهری و کم‌رنگ شدن نقش و حضور این قشر از جامعه در فضاهای اجتماعی و شهری می‌گردد (۷). میزان احساس امنیت زنان با توجه به تفاوت‌های جنسیتی، ظرفیت‌های فردی، آسیب‌پذیری‌ها و توانمندی‌ها نسبت به مردان متفاوت‌تر است به طوری که تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که زنان در مقایسه با مردان ترس بیشتری را از جرم تجربه می‌کنند (۸). با توجه به موارد مذکور می‌توان گفت که بررسی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری بسیار ضروری است. آنچه که اهمیت مسئله احساس امنیت زنان را بیشتر نمایان می‌کند نقشی است که زنان به عنوان مادر در جوامع زیستی بر عهده دارند و از سوی دیگر به دلیل نبود امنیت در حوزه‌های مختلف در اجتماعات زیستی، به مرور زمان

با تهدید ارزش نقش مادری و یا همسری و گاه سرپرستی یک خانوار مواجه هستیم (۹). با در نظر گرفتن اهمیت زندگی نسل‌های آینده و انتقال ارزش‌های زمان حال به آیندگان، لزوم مصون ماندن از هر نوع آسیب جسمی و روحی به این قشر از جامعه امروزی ضروری است تا بتوان نقش مؤثری در بهبود زندگی نسل‌های بعدی ایفا کرد (۱۰)؛ بنابراین ضرورت دارد تا شرایطی ایجاد شود که زنان بتوانند در آن به راحتی فعالیت کنند و احساس امنیت داشته باشند. ناحیه‌ی منفصل شهری نایسر سنندج، از جمله مناطقی می‌باشد که مسئله امنیت شهروندان به خصوص امنیت زنان به یک معضل برای مدیران شهری و انتظامی شهر تبدیل شده است. از جمله مسائلی که ساکنان این منطقه با آن مواجه هستند می‌توان به وجود بافت‌های فرسوده و محلات حاشیه‌نشین، نامناسب بودن پیاده‌روها، روشنایی ضعیف برخی محله‌ها در شب، تجمع معتادان و ولگردان در برخی معابر، نبود مبلمان کاربردی، حجم بالای اراضی فرسوده، درصد بالای پلاک‌های مخروبه و کلنگی، معابر تنگ و باریک، وجود فضاهای گم‌شده و بی‌دفاع شهری و غیره اشاره کرد که این بافت را از نظر کلیدی ناکارآمد جلوه می‌دهد و فضای منطقه را به شکل نامطلوبی درآورده که سبب ایجاد مسائل زیادی از جمله کاهش امنیت به ویژه برای قشر زنان ساکن این منطقه شده است؛ با توجه به نقش و جایگاه زنان در جامعه شهری و تأثیر امنیت شهری بر حضور ایشان در فضاهای عمومی، ضرورت انجام این پژوهش مشخص می‌شود؛ در نتیجه هدف پژوهش حاضر بررسی و مطلوبیت سنجی عوامل کلیدی تأثیرگذار بر مقوله احساس امنیت بانوان در فضاهای باز شهری ناحیه بلافصل نایسر سنندج بوده است و به دنبال پاسخگویی به این سؤالات نیز می‌باشد: ۱- در بین مولفه‌های تحقیق کدام یک از مطلوبیت بهتری برخوردار است؟

۲- مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر کدامند؟

در چندین سال گذشته، مطالعات مختلفی در مورد احساس امنیت زنان نگاشته شده است و تعدادی از این پژوهش‌ها مربوط به امنیت زنان در فضاهای شهری می‌باشد که به چند مورد از این پژوهش‌ها و نتایج آن‌ها، در داخل و خارج از کشور اشاره می‌کنیم:

جدول ۱- پیشینه پژوهش داخلی و خارجی

ردیف	سال	نویسندگان	عنوان مقاله	نتیجه گیری
۱	۱۳۹۹	آراسته پورحسن زاده علیزاده	مطلوبیت سنجی امنیت فضاهای عمومی شهری جهت حضور پذیری زنان (مطالعه موردی: منطقه یک شهر شیراز)	به این نتایج رسیدند که امنیت فضاهای عمومی منطقه یک در ابعاد کالبدی، فعالیتی و معنایی، از منظر زنان پایین است. در حالی که در بعد اجتماعی میزان امنیت این فضاها در حد متوسط می باشد (۱۱).
۲	۱۳۹۶	پوراحمد آروین رحیم پور	ارزیابی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی: منطقه یک شهر اهواز)	به این نتایج دست یافتند که شاخص نظارت بیشترین تأثیر را بر احساس امنیت زنان منطقه یک شهر اهواز دارد و بعد از آن به ترتیب شاخص کالبدی، شاخص اجتماعی، شاخص دسترسی، شاخص محیطی و شاخص رفتاری و در آخر شاخص مبلمان کمترین تأثیر را بر احساس امنیت زنان در منطقه یک شهر اهواز دارد (۱۲).
۳	۱۳۹۵	قاسمی	ساماندهی فضاهای شهری با تأکید بر امنیت زنان (مطالعه موردی: منطقه یک اصفهان)	به این نتیجه رسیده است که وجود موتورسواران، تاریکی، خلوتی خیابانها و کوچهها و وجود غریبهها، بیشترین احساس ناامنی را در بین زنان در این منطقه ایجاد کرده است. همچنین اذیت و آزار زبانی و بدنی نیز باعث ایجاد بیشترین احساس ترس در بین زنان منطقه شده است (۱۳).
۴	۱۳۹۴	جعفری سجودی	امنیت زنان در فضاهای شهری رشت به طور اخص در پلهای عابر پیاده رشت	با استفاده از شاخصهای کالبدی، کارکردی و محیطی - رفتاری به این نتیجه رسیدند که احساس ناامنی درک شده توسط زنان در هر سه شاخص بیشتر از حد متوسط است و بیشترین احساس ناامنی درک شده مربوط به شاخصهای کالبدی می باشد (۱۴).
۵	۲۰۱۷	اریکا کالپانا لورا ^۱	خشونت علیه زنان و دختران؛ زیرساختها و شهرها	نتایج این تحقیق نشان می دهد در طراحی زیرساختهای شهری به زنان اهمیت کمتری داده شده و این موضوع سبب گردیده تا طراحیهای صورت گرفته به شیوهای باشند که بر میزان احساس امنیت تأثیر منفی داشته باشند (۱۵).
۶	۲۰۱۶	تاندوگان ایهان ^۲	ترس از جرم در فضاهای عمومی از دیدگاه زنان ساکن در شهرها	یافتههای آنان نشان داده است که ترس زنان از جرم و جنایت در فضای شهری، زندگی آنها را محدود کرده و بر رفتارشان تأثیر می گذارد و منجر به کاهش مشارکت آنان در عرصههای عمومی می شود (۱۶).
۷	۲۰۱۵	ورپ ^۳	بررسی میزان احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهرهای ایالات متحده آمریکا	نتایج تحقیق نشان داد که حدود ۸۵ درصد از زنان آزار و اذیت شدن و احساس ناامنی را توسط یک مرد یا گروهی از مردان تجربه کرده اند. پاسخگویان بیشتر خیابانها، پارکها و ایستگاههای حمل و نقل عمومی را به عنوان شایعترین مکان آزار و اذیت گزارش کرده اند (۱۷).
۸	۲۰۰۷	بونت و همکاران ^۴	سنجش مقایسه ای میزان امنیت اجتماعی زنان و دختران در محله های شهر پاریس	به این نتیجه دست یافتند که زنان نسبت به زندگی کردن در محلات ناامن احساس هراس و ترس دارند و احساس ناامنی می کنند (۱۸).

^۱. Erika & Kalpana & Laura

^۲. Tandogan & Ihan

^۳. Weerp

^۴. Bonnet et al

تحقیقات و مطالعات انجام شده در حوزه احساس امنیت زنان، گویای این واقعیت است که زنان بیشتر از مردان در محیطهای شهری احساس ترس از وقوع جرم به خصوص مورد تعرض قرار گرفتن توسط مردان دارند. همچنین مطالعات انجام شده در حوزه امنیت زنان، بیشتر در کلان شهرها و شهرهای بزرگ انجام شده است و یک خلأ مطالعاتی در محیطهای کوچک باسابقه روستایی احساس می‌شد که پژوهش حاضر به همین منظور به بررسی و مطلوبیت سنجی عوامل مؤثر بر احساس امنیت زنان در نایسر سنندج پرداخته است. در همین راستا چهار بعد کالبدی - فضایی، اجتماعی - رفتاری، نظارت و دسترسی مورد تحلیل قرار گرفت که نسبت به مطالعات دیگر از نظر ابعاد و ویژگی‌های محدودی مورد مطالعاتی، متفاوت تر می‌باشد.

منظور از امنیت، حالتی می‌باشد که موجب آرامش و کاهش ترس و خوف در جامعه می‌شود (۱۹). سازمان ملل متحد امنیت را چنین تعریف می‌کند که کشورها هیچ‌گونه احساس خطر حمله خارجی، فشار سیاسی یا اقتصادی نکنند و بتوانند آزادانه گسترش و توسعه خویش را تعقیب نمایند (۲۰). در اعلامیه حقوق بشر و شهروند، ماده هشت در سال ۱۹۷۳ فرانسه ذکر شده است که منظور از امنیت، حمایتی است که جامعه به افراد و اعضاء خود برای حفاظت از جان و مال و دارایی و حقوق آنها می‌دهد (۲۱)؛ درواقع امنیت واژه‌ای پیچیده و به لحاظ کارکرد از گستردگی وسیعی برخوردار می‌باشد. از درونی‌ترین افکار و احساسات بشری گرفته تا مهم‌ترین مسائل بین دولتها، در برگیرنده مفهوم امنیت است (۲۲). از پیامدهای ناگوار رشد بی‌رویه شهرها، افزایش جرائم شهری است. با وجود تأثیر عوامل مختلف در زندگی شهری، امنیت مهم‌ترین عامل برای اسکان شهروندان در یک محیط و محله شهری محسوب می‌شود (۲۳). امنیت محیط زندگی، یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده کیفیت مطلوب در زندگی انسان‌ها به شمار می‌رود. امنیت همواره از بنیادی‌ترین نیازهای بشر می‌باشد و تا این نیاز تأمین نگردد او نمی‌تواند از فضایی که در آن قرار گرفته، برداشتی مطلوب داشته باشد (۲۴)؛ از این رو امنیت شهری در معنای آرامش، آسایش و ایمنی در شهر تعریف می‌شود. جین جیکوبز در تبیین امنیت شهری به تعامل فضای فیزیکی و فرایندهای اجتماعی که محیط را می‌سازد، اشاره می‌کند (۲۵).

امنیت در فضاهای جغرافیایی محصول مجموع عوامل کالبدی و غیر کالبدی در کنار ویژگی‌های شخصی افراد است؛ در واقع احساس امنیت در فضا نتیجه برهم کنش مجموعه عوامل است و میزان عوامل تأثیرگذار در شرایط گوناگون متفاوت می‌باشد (۲۶). در حال حاضر رشد سریع شهرها، باعث ایجاد بی‌عدالتی، از بین بردن نشاط در عرصه‌های شهری، افزایش آلودگی هوای شهری و عدم حس امنیت را برای زنان به وجود آورده است؛ از

این رو زندگی زنان در شهرها، همواره تحت تأثیر نبود امنیت شهری واقعی یا بالقوه است که این امر باعث شده زنان نتوانند شهروندان فعال همه جانبه باشند. همچنین شهرها از نظر امنیت، جاذبه‌ای برای زنان ندارند چرا که آنها هنگام تردد در سطح شهر، فاقد هرگونه امنیت جسمی و روحی لازم نیز هستند (۲۷)؛ بنابراین امنیت زنان، منافع اجتماعی اقتصادی بسیاری را در جامعه‌ی شهری در پی خواهد داشت (۲۸). احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد در نتیجه مشارکت خوبی را در صحنه‌ی اجتماع به وجود خواهد آورد (۲۹). در حقیقت پرداختن به موضوع امنیت در محیطهای شهری، نوعی احساس آرامش و آسایش درونی قلمداد می‌شود.

عوامل مؤثر بر احساس امنیت:

پژوهشگران بسیاری شاخص‌های مؤثر بر امنیت شهروندان به طور عام، و امنیت زنان را به طور خاص، در فضاهای عمومی شهری مورد بررسی قرار داده‌اند که در ادامه به برخی از مهم‌ترین این شاخص‌ها اشاره می‌شود:

مزاحمت‌های خیابانی

«مزاحمت‌های خیابانی» یکی از مهم‌ترین مشکلات حضور زنان در فضاهای عمومی شهری است که پیامدهای گسترده‌ای بر روی آنها دارد (۳۰). این پدیده با عناوینی مانند «مزاحمت غریبه‌ها»، «مزاحمت در عرصه عمومی» و «مزاحمت جنسی» بیان می‌شود و در تمام محیطها به ویژه مکان‌های عمومی، زنان را آزار می‌دهند (۳۱). مزاحمت‌های خیابانی، پیامدهای آسیب‌زا و منفی متعددی دارند؛ از جمله پیامدهای روانی مخرب، مزاحمت‌های خیابانی می‌توان به احساس ناخوشی، حقارت، خشم، اعتماد به نفس، کاهش کارایی و رضایت و مشکلات روحی و روانی اشاره کرد (۳۲).

روشنایی و نورپردازی در امنیت

امروزه در کشورهای توسعه یافته، نورپردازی شبانه برای تأمین حداقلی روشنایی محیط شهری بسیار فراتر رفته است و عامل تقویت و شخصیت شهر، بهبود سلامت روانی و جسمی شهروندان و افزایش امنیت و همچنین احساس امنیت شده است (۳۳).

نقش پلیس در تأمین امنیت

تولید و حفظ امنیت از مهم‌ترین مقولاتی است که از دیرباز تاکنون جزء مسئولیت دولت‌ها و نیروهای امنیتی به ویژه پلیس بوده است (۳۴). بدون تردید امنیت، زیربنای سازندگی هر کشور در ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است و بدون داشتن امنیت،

تأثیر کیفیت پیاده‌روها در امنیت شهری

انسان‌ها در طول سفر روزانه خود - هرچند اندک - قسمتی از راه را پیاده‌روی می‌کنند. در سال‌های اخیر، پیاده‌روها از جنبه‌های اجتماعی، ایجاد تعاملات درونی و نیز از نظر خدمات مناسب برای کاربران هیچ رشدی نداشته‌اند و به این طریق، حقوق مسلم افراد پیاده که درصد زیادی از استفاده‌کنندگان فضای شهری را تشکیل می‌دهند، نادیده انگاشته شده که این امر به همراه عدم وجود شرایط مناسب پیاده‌روی از قبیل عدم وجود امنیت، موجب گردیده که روزبه‌روز میزان استفاده از آن کم‌تر شود (۴۲).

تاریکی هوا و امنیت تردد در شهر برای زنان

بر اساس نتایج به دست آمده، تعداد زیادی از زنان پس از تاریکی هوا از خانه‌های خود بیرون نمی‌آیند تا به نحوی از فضاهای شهری استفاده لازم را ببرند؛ از این رو از کسانی می‌خواهند تا آنان را در حضور شبانه همراهی کنند (۴۳).

روش پژوهش و ابزار پژوهش

روش پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی - تحلیلی می‌باشد. برای دستیابی به اهداف پژوهش، از دو بخش مطالعات اسنادی (کتاب، پایان نامه‌ها، تحقیقات و مقاله‌ها) و میدانی (پرسشنامه) که شیوه گردآوری و تحلیل داده‌ها بود، استفاده گردیده است. این داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ای با چهار بعد اصلی (کالبدی - فضایی، اجتماعی - رفتاری، نظارتی، دسترسی) و ۲۳ گویه در میان زنان نایسری توزیع شده است (جدول ۲).

استعدادها شکوفا نشده و ارزش‌ها ظهور و بروز نخواهند یافت (۳۵). نیروی انتظامی یکی از نهادهای مهم و محوری در سطح جامعه تلقی می‌شود. این نهاد به‌عنوان مجری قواعد و برقرار کننده نظم و امنیت اجتماعی بوده و پیوسته در ارتباط و تعامل با مردم است (۳۶).

نقش حجاب در میزان احساس امنیت زنان

در دین اسلام موضوع حجاب یکی از موضوعات با اهمیتی می‌باشد که نه تنها حافظ اخلاق و تجسم تقوا و عفت در جامعه است، بلکه وجود چنین حکمی به نوعی در کرامت زن مسلمان و نگاه داشتن آن از نگاه‌های نامحرمان است (۳۷). از آنجا که امنیت یکی از نیازهای اولیه، ضروری و فطری بشر است، انسان تا پایان عمر و در تمام مراحل زندگی خود بدان نیازمند است (۳۸)؛ بنابراین مقوله حجاب و پوشش یکی از ارزش‌ها و ناهنجارهایی است که در حفظ، سلامتی و پاکی محیط خانواده و امنیت و آرامش زن در داخل جامعه نقش حیاتی ایفا می‌کند (۳۷).

نقش حمل‌ونقل در امنیت شهری

امنیت یکی از مهم‌ترین مسائل مورد نظر زنان در رفت‌وآمدهای روزانه است (۳۹). در سراسر جهان، زنان اغلب و به طور منظم از وسایل حمل‌ونقل همگانی استفاده می‌کنند و نسبت به مردان دسترسی کم‌تری به اتومبیل شخصی دارند (۴۰)؛ بنابراین زنان در مقایسه با مردان، از سیستم حمل‌ونقل اتوبوس‌رانی درون شهری بهره‌برداری بیشتری می‌کنند و در نتیجه افزایش میزان رضایت آن‌ها از این سیستم، باعث بهبود شاخص‌های پایداری شهری در زمینه حمل‌ونقل عمومی می‌شود (۴۱).

جدول ۲- ابعاد و مولفه‌های پژوهش

ابعاد	گویه‌ها	منابع
کالبدی - فضایی	ساختمان‌های خالی و متروکه، خلوتی کوچه‌ها و باریک بودن، نزدیکی به مکان‌های خدماتی، طراحی و چیدمان فضا، نورپردازی خیابان‌ها و کوچه‌ها، رنگ‌آمیزی بناها و ساختمان‌ها، علائم و تابلوهای راهنمایی.	قرایی و همکاران (۱۳۸۹)، رفیعیان و همکاران (۱۳۹۱)، رضوانی و فتحی (۱۳۹۱)، فلاحی و همکاران (۱۳۹۴)، سقایی و شاهسواری (۱۳۹۷) Pain.1997
دسترسی	وجود پیاده‌روها، استفاده از حمل‌ونقل عمومی، کیفیت راه‌ها و مسیرهای دسترسی، دسترسی به اماکن امنیتی و انتظامی.	قرایی و همکاران (۱۳۸۹)، رفیعیان و همکاران (۱۳۹۱)، سقایی و شاهسواری (۱۳۹۷)، پوراحمد و رحیم‌پور (۱۳۹۷)
اجتماعی - رفتاری	نحوه پوشش و لباس، مهارت دفاع شخصی، دسته جمعی بیرون رفتن، تنهایی بیرون رفتن، متلک و حرف‌های زشت از سوی مردان، وجود افراد معتاد و ولگرد، مزاحمت‌های خیابانی، سرقت.	فلاحی و همکاران (۱۳۹۴)، آراسته و همکاران (۱۳۹۹)، پوراحمد و رحیم‌پور (۱۳۹۷) Sampson.1997, Cholaki, 2014

نظارت

حضور فعال گشت پلیس، دوربین‌های نظارتی، همراه داشتن زیورآلات و اشیاء گران قیمت، فراوانی حیوانات موذی و سگ. رفیعیان و همکاران (۱۳۹۱)، رضوانی و فتحی (۱۳۹۱)، فلاحتی و همکاران (۱۳۹۴)، آراسته و همکاران (۱۳۹۹)، پوراحمد و رحیم‌پور (۱۳۹۷)

نرم‌افزار SPSS استفاده شده و طبق قاعده تجربی، آلفا دست کم باید $0/7$ باشد تا بتوان مقیاس را دارای پایایی به شمار آورد. همچنین برای ارزیابی روایی پرسشنامه از آزمون روایی همگرا در نرم‌افزار PLS استفاده شده و مقدار بیش از $0/5$ مورد تأیید است.

جامعه آماری پژوهش، زنان سنین بالای ۱۵ سال ساکن در ناحیه بلافصل نایسر می‌باشند و زمان تکمیل پرسشنامه در نیمه دوم بهمن ماه ۱۴۰۰ بوده است. حجم نمونه تحقیق بر اساس فرمول کوکران برابر با ۳۷۵ نفر و روش نمونه‌گیری تحقیق نیز به صورت تصادفی ساده در سطح فضاهای شهری مورد مطالعه می‌باشد. برای ارزیابی پایایی پرسشنامه از آزمون کرونباخ در

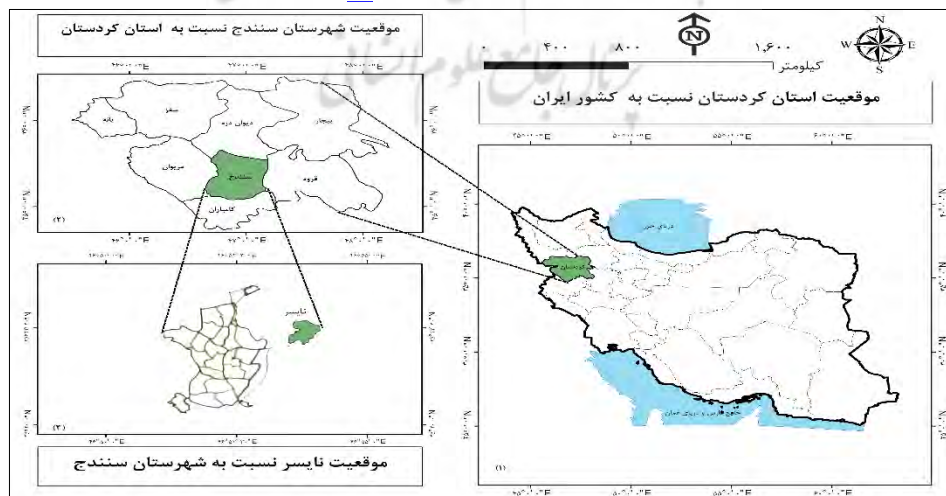
جدول ۳- اعتبار و اطمینان سنجی پرسش نامه

متغیرها	آلفای کرونباخ $Alpha > 0/7$	روایی همگرا $AVE > 0/5$
کالبدی- فضایی	۰/۸۶۸	۰/۵۸۲
اجتماعی- رفتاری	۰/۸۶۶	۰/۵۵۳
نظارت	۰/۷۶۹	۰/۵۹۱
دسترسی	۰/۷۴۸	۰/۶۰۴
کل	۰/۸۷۳	۰/۵۸۲

که در سال ۱۳۷۴ فاصله نایسر با شهر سنندج به ۴ کیلومتر کاهش یافته بود. نایسر در گذشته جزء یکی از روستاهای پیرامونی شهر سنندج و در حاشیه‌ی رودخانه قشلاق واقع شده بود. نایسر به علت وجود عوامل درونی و بیرونی (مانند دسترسی و مجاورت با شهر سنندج، ویژگی‌های محیطی و زیرساخت‌ها، قیمت پایین زمین و ساختمان نسبت به شهر سنندج و غیره) به سکونت گاه‌های مناسبی برای جذب سر ریز جمعیتی شهر سنندج تبدیل شد که با ورود مهاجران به این منطقه و افزایش جمعیت این سکونتگاه در سال ۱۳۸۹، به عنوان ناحیه منفصل شهری معرفی گشت (۴۴).

بنابراین طبق نتایج به دست آمده از جدول (۳)، مقدار آلفای کرونباخ و روایی همگرا برای تمامی متغیرها بیشتر از حد نرمال می‌باشد که نشان دهنده پایایی و روایی مناسب پرسشنامه طراحی شده تحقیق می‌باشد. در ادامه برای تجزیه و تحلیل یافته‌های حاصل از مطالعات میدانی از روش تحلیل عاملی در نرم افزار SPSS استفاده شد.

ناحیه منفصل شهری نایسر در فاصله ۲ کیلومتری شرق شهر سنندج و در شمال محور سنندج - همدان قرار دارد که به دلیل گسترش شهر در شرق و همچنین رشد نایسر از سمت جنوب، فاصله‌ی آن با شهر همواره در حال کاهش بوده است به طوری

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی ناحیه بلافصل شهری نایسر - (بازترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۱)

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

بر اساس یافته های توصیفی حاصل شده از پرسشنامه، بیشترین گروه از پرسش شوندگان را گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال با ۴۰/۱ درصد تشکیل می دهد و کمترین گروه سنی مربوط به ۱۵ تا ۲۰ سال با ۷/۴ درصد است، همچنین ۶۹/۳ درصد از پرسش شوندگان متأهل و ۳۰/۷ درصد نیز مجرد هستند. اطلاعات پرسشنامه نشان می دهد که ۴۴/۱ درصد از پرسش شوندگان زیر دیپلم و ۶/۹ درصد نیز مدرک تحصیلی فوق لیسانس و بالاتر دارند که نشان می دهد مردم این منطقه به تحصیلات کمتر اهمیت می دهند. در زمینه نوع شغل، بیشترین میزان را بیکاران با ۶۸ درصد و شغل دولتی نیز با ۴ درصد کمترین آرا را به خود اختصاص داده اند، همچنین در زمینه مدت زمان سکونت در این منطقه حدود ۵۸ درصد از پرسش شوندگان گزینه ۱ تا ۱۰ سال را انتخاب کردند که نشان می دهد این منطقه در سال های اخیر با افزایش چشمگیر جمعیت روبه رو بوده است.

یافته های استنباطی - تحلیلی

برای دستیابی به یافته های پژوهش، پس از شناسایی متغیرهای اصلی پژوهش به تجزیه و تحلیل آن ها پرداخته می شود تا نشان دهیم که در بین مؤلفه های مطرح شده کدام یک بیشترین تأثیر را داشته است.

بررسی سطح مؤلفه های ابعاد احساس امنیت زنان در

فضاهای شهری منطقه نایسر

جهت سنجش میزان امنیت فضاهای عمومی منطقه نایسر از منظر زنان در هر یک از ابعاد مورد بررسی قرار گرفت و برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش از طیف لیکرت (۵ تا ۱) استفاده شد، بنابراین حد متوسط آن عدد ۳ در نظر گرفته می شود به این صورت که اگر میانگین هر مؤلفه از عدد ۳ بالاتر باشد، نشان دهنده مطلوبیت شاخص های موجود و اگر پایین تر از عدد ۳ باشد، نشان دهنده نامناسب بودن شاخص های موجود می باشد. نتایج حاصل از این شاخص ها در جدول (۴) نمایش داده شده است.

جدول ۴- توصیف مؤلفه های امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری ناحیه بلافصل شهری نایسر

مؤلفه ها	میانگین	انحراف معیار	حد پایین	سطح اطمینان ۹۵ درصد حد بالا
کالبدی - فضایی	۲/۷۹	۰/۸۰	۰/۳۳	۰/۵۵
اجتماعی - رفتاری	۲/۸۳	۰/۷۳	۰/۴۷	۰/۶۷
نظارت	۳/۲۱	۰/۸۱	۰/۳۹	۰/۶۱
دسترسی	۲/۹۱	۰/۷۴	۰/۲۴	۰/۴۴

نورپردازی مناسب خیابان ها و کوچه ها (۲/۴۳)، نحوه طراحی و چیدمان شهر (۲/۵۴)، خلوتی و باریک بودن کوچه ها (۲/۵۶)، وجود ساختمان های خالی و متروکه (۲/۷۷)، استفاده هماهنگ از رنگ در بناها و ساختمان ها (۲/۹۲) و نامناسب بودن تابلوهای دقیق راهنمایی و قابل روئیت (۲/۹۸) در فضاهای عمومی شهری می باشد. در دو مؤلفه دیگر پژوهش؛ یعنی اجتماعی - رفتاری و دسترسی نیز رتبه های پایینی حاصل شده و میانگین این مؤلفه ها به ترتیب ۲/۸۳ و ۲/۹۱ به دست آمده است که بیانگر پایین بودن امنیت فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر در این دو مؤلفه بوده است؛ در این رابطه می توان به شاخص هایی همچون وجود افراد معتاد و ولگرد در امنیت محله (۲/۴۱)، ترس از مزاحمت های فیزیکی توسط مردان (۲/۵۲)، تهایی بیرون رفتن (۲/۵۷)، احتمال کیف قاپی و سرقت موبایل (۲/۶۶)، گفتمن متلک و حرف زشت از سوی مردان (۲/۹۱)، عدم دسترسی مناسب به اماکن امنیتی و انتظامی در محله (۲/۶۶)، کیفیت راه ها و مسیرهای

نتایج توصیفی مؤلفه های پژوهش در جدول (۴) نشان می دهد که اکثر شاخص های پژوهش از ۵ نمره، نمرات پایین تر از ۳ به خود اختصاص داده اند؛ از این رو بیشترین رضایت عمومی از سوی زنان مربوط به مؤلفه نظارت با میانگین ۳/۲۱ می باشد. در این مؤلفه بیشترین امتیاز مربوط به شاخص «حضور فعال گشت پلیس در افزایش حس امنیت با میانگین امتیاز ۳/۶۷» بود که نشان می دهد از نظر زنان، حضور گشت پلیس در منطقه نایسر می تواند موجب برقراری احساس امنیت در این منطقه شود. سایر متغیرهای مورد بررسی این مؤلفه از جمله «وجود دوربین های مدار بسته»، «داشتن زیورآلات و اشیاء گران قیمت» نمراتی نزدیک به حد متوسط ۳ گرفتند و فقط متغیر «فراوانی حیوانات مودی با میانگین ۲/۸۷» کمترین امتیاز را در این مؤلفه گرفته است. مؤلفه کالبدی - فضایی با مجموع میانگین امتیاز ۲/۷۹ (پایین تر از حد متوسط ۳) کمترین رضایت مندی را به خود اختصاص داده است؛ از جمله دلایل مهم زنان مبنی بر پایین بودن امنیت این فضاها در مؤلفه مذکور شامل وجود عوامل عدم

دسترسى مستقیم (۲/۸۹) و مسیرهای مخصوص پیاده روی (۲/۹۷) اشاره کرد.

تبیین مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی منطقه نایسر

تحلیل عاملی سعی در شناسایی متغیرهای اساسی یا عامل‌ها به منظور تبیین الگوی همبستگی بین متغیرهای مشاهده شده دارد. این تحلیل به دو نوع اکتشافی و تاییدی قابل تقسیم‌بندی است. تحلیل عاملی اکتشافی و به طور مشخص، شاخص اعتبار عاملی برای بررسی اعتبار سازه پرسش‌نامه استفاده می‌شود. با

استفاده از تحلیل عاملی می‌توان مشخص کرد که آیا پرسش‌نامه شاخصه‌ی مورد نظر را اندازه‌گیری می‌کند یا خیر. برای انجام تحلیل عاملی، چهار مرحله به ترتیب لازم است: الف) تهیه ماتریس همبستگی از تمام متغیرهای مورد مطالعه در تحلیل و برآورد اشتراک؛ ب) استخراج عامل‌ها از ماتریس همبستگی؛ ج) انتخاب و چرخش عامل‌ها؛ د) تفسیر. در این قسمت به منظور تعیین مناسب بودن داده‌های گردآوری شده برای تحلیل، از آزمون KMO^۱ استفاده شده است (جدول ۵).

جدول ۵- مقدار KMO و سطح معناداری آزمون بارتلت

مجموع مورد تحلیل	دیدگاه‌ها	مقدار KMO	سطح معنی داری
مجموع عوامل موثر بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری	مردم محلی	۰/۹۲۵	۰/۰۰۰

میزان KMO به دست آمده برابر با ۰/۹۲۵ و سطح معناداری آزمون بارتلت^۲ ۰/۰۰۰ است که کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد و این نشان دهنده مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی است.

در این پژوهش با توجه به مولفه‌های موثر، چهار عامل دارای مقادیر ویژه بالاتر از یک برای دسته بندی عوامل موثر بر احساس

امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر استخراج شد. در جدول (۶) تعداد عوامل استخراج شده همراه با مقدار ویژه هر یک از آن‌ها، درصد واریانس هر یک از عوامل و فروانی تجمعی درصد واریانس عوامل آمده است. مقدار ویژه، بیانگر سهم هر عامل از کل واریانس متغیرها می‌باشد و هرچه مقدار آن بزرگ‌تر باشد، نشان دهنده اهمیت و تاثیر بیشتر آن عامل است.

جدول ۶- عامل‌های استخراج شده، مقادیر ویژه و درصد تبیین واریانس آن‌ها

عوامل	مجموع مربعات بارگذاری شده			مقادیر ویژه اصلی			مجموع مربعات بارگذاری شده چرخش یافته		
	مجموع	فراوانی	واریانس	مجموع	فراوانی	واریانس	مجموع	واریانس	فراوانی
اول	۹/۹۴۹	۴۵/۲۲۵	۴۵/۲۲۵	۹/۹۴۹	۴۵/۲۲۵	۴۵/۲۲۵	۴/۹۰۲	۲۲/۲۸۳	۲۲/۲۸۳
دوم	۱/۳۸۲	۶/۲۸۲	۵۱/۵۰۷	۱/۳۸۲	۶/۲۸۲	۵۱/۵۰۷	۳/۳۷۹	۱۸/۰۷۳	۴۴/۳۵۶
سوم	۱/۲۴۱	۵/۶۴۲	۵۷/۱۴۹	۱/۲۴۱	۵/۶۴۲	۵۷/۱۴۹	۲/۴۱۷	۱۰/۹۸۴	۵۱/۳۴۰
چهارم	۱/۰۶۳	۴/۸۳۳	۶۱/۹۸۱	۱/۰۶۳	۴/۸۳۳	۶۱/۹۸۱	۲/۳۴۱	۱۰/۶۴۱	۶۱/۹۸۱

چرخش عامل‌ها

در پژوهش حاضر برای چرخش عاملی از روش واریماکس^۳ استفاده شد که بعد از مرحله چرخش، متغیرهایی که به هر عامل هستند به صورت ستونی مشخص می‌گردند. پس از پردازش متغیرهای نماینگر نقش عوامل موثر بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی، نسبت به نام‌گذاری عوامل به دست آمده، اقدام

بنابراین همان‌گونه که از جدول (۶) استنباط می‌شود، حداکثر ۴ عامل از ۲۳ متغیر استخراج گردید که همگی دارای مقادیر ویژه بیشتر از ۱ بوده اند و جمعاً ۶۱ درصد از واریانس جامعه را تبیین می‌کند. این درصد در تحلیل عاملی قابل قبول است و به واسطه‌ای آن می‌توان نسبت به مناسب بودن داده‌های انتخاب شده برای تحلیل عاملی نیز اطمینان حاصل کرد.

۳. روش واریماکس (Varmax) رایج‌ترین روش چرخش متعامد در تحلیل عاملی است که توسط کیزر توسعه یافته است. هدف این چرخش، رسیدن به ساختار ساده یا متعامد نگه داشتن محورهای عاملی است.

۱. Kasier-Meyer-Olkin Measure of Sampling

Adequacy

۲. Bartlett's Test of Sphericity

گردید. در جدول (۷) هر یک از عوامل و متغیرهای مربوط به آن عامل همراه با بار عاملی و گویه‌های پوشاننده آن‌ها ذکر گردیده است.

جدول ۷- اولویت بندی عوامل موثر بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی منطقه نایسر

عامل‌ها	موفه‌های تأثیرگذار	ضریب همبستگی	مجموع	درصد واریانس	درصد تجمعی واریانس
اول	وجود ساختمان‌های خالی و متروکه	۰/۶۰۱	۴/۹۴۹	۲۲/۲۸۳	۲۲/۲۸۳
	میزان خلوتی کوچه‌ها و باریک بودن کوچه‌ها	۰/۷۱۰			
	نزدیکی به مراکز خدماتی مانند نانوايي و سوپر مارکت	۰/۵۹۰			
	نحوه طراحی و چیدمان شهر	۰/۶۰۵			
	نورپردازی مناسب خیابان‌ها و کوچه‌ها	۰/۶۸۳			
	وجود افراد معتاد و ولگرد	۰/۶۸۷			
	ترس از مزاحمت‌های فیزیکی مردان	۰/۷۵۵			
دوم	احتمال وقوع کیف قاپی و سرقت موبایل	۰/۶۳۳	۳/۳۷۹	۱۸/۰۷۳	۴۰/۳۵۶
	گشت پلیس	۰/۵۱۸			
	وجود دوربین‌های مدار بسته	۰/۵۷۰			
	همراه داشتن زیورآلات	۰/۶۷۲			
	وجود فراوانی حیوانات موزی و سگ	۰/۷۵۳			
	مسیرهای مخصوص پیاده	۰/۷۴۶			
	استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی	۰/۷۰۶			
سوم	کیفیت راه‌های و مسیرهای دسترسی	۰/۶۴۹	۲/۴۱۷	۱۰/۹۸۴	۵۱/۳۴۰
	نحوه پوشش و لباس پوشیدن	۰/۷۳۵			
	دسته جمعی بیرون رفتن	۰/۵۴۳			
	تنهایی بیرون رفتن	۰/۷۶۹			
	استفاده هماهنگ از رنگ در ساختمان‌ها	۰/۸۵۳			
چهارم	وجود تابلوهای راهنمایی دقیق و قابل رویت	۰/۷۰۱	۲/۳۴۱	۱۰/۶۴۱	۶۱/۹۸۱

شاخص‌های تحت پوشش این عامل، می‌توان آن را «ارتقاء کیفیت محیط‌های سواره و پیاده و نظارت‌های هوشمند» نامید.
عامل سوم: عامل سوم نیز با مقدار ویژه ۲/۴۱ و ۱۰/۹۸ درصد واریانس را تبیین می‌کند که ۳ شاخص در آن بارگذاری شده است. شاخص‌های بارگذاری شده در آن عبارتند از «نحوه پوشش و لباس»، «دسته جمعی بیرون رفتن» و «تنهایی بیرون رفتن». در این عامل متغیر «تنهایی بیرون رفتن» دارای بیشترین همبستگی و انسجام با عامل مذکور می‌باشد؛ از این رو می‌توان این عامل را «استقلال افراد برای حضور در فضاهای عمومی» نامید.

عامل چهارم: مقدار ویژه این عامل برابر با ۲/۳۴ و همچنین ۱۰/۶۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. متغیرهای بارگذاری شده در آن «استفاده هماهنگ از رنگ در ساختمان‌ها» و «وجود تابلوهای راهنمایی دقیق و قابل رویت» می‌باشند که می‌توان آن را «عامل رنگ‌آمیزی و خوانایی المان‌های شهری» نام گذاری نمود.

عامل اول: مقدار ویژه این عامل ۴/۹۴ می‌باشد که به تنهایی ۲۲ درصد واریانس متغیرها را در برمی‌گیرد و بیشترین تأثیر را در بین چهار عامل موثر دارد. در این عامل، ۹ متغیر بارگذاری شده‌اند. بار عاملی شاخص‌های مذکور با توجه به ماتریس چرخش یافته از ۰/۵۱۸ تا ۰/۷۵۵ در نوسان است. متغیرهایی چون «ترس از مزاحمت‌های فیزیکی مردان» و «میزان خلوتی و باریک بودن کوچه‌ها» بیشترین همبستگی و متغیرهایی چون «گشت پلیس» و «نزدیکی به مراکز خدماتی» کمترین همبستگی را با عامل مذکور داشته‌اند. با توجه به شاخص‌های تحت پوشش، این عامل را می‌توان «بازسازی محیطی و افزایش نظارت پلیس» نام گذاری نمود.

عامل دوم: مقدار ویژه این عامل برابر با ۳/۳۷ است و ۱۸ درصد واریانس را تبیین و محاسبه می‌کند. در این عامل ۶ شاخص بارگذاری شده است که شاخص «فراوانی حیوانات موزی» با ضریب همبستگی ۰/۷۵۳ دارای بیشترین همبستگی و شاخص «وجود دوربین‌های مدار بسته» با ضریب همبستگی ۰/۵۷۶ دارای کمترین همبستگی با عامل مذکور می‌باشند. با توجه به

بحث و نتیجه گیری

یکی از بنیادی‌ترین و کلیدی‌ترین ارکان حیات هر فرد و جامعه، امنیت می‌باشد که در اعلامیه جهانی حقوق بشر به عنوان حقوق اجتماعی انسان و در ردیف آزادی قرار دارد. برقراری امنیت در محیط‌های شهری، همواره از روزگاران قدیم یکی از مسائل مهم و مورد توجه دولت‌ها بوده است؛ بنابراین توجه به نیازهای اساسی شهروندان از جمله افزایش امنیت در محیط‌های شهری از موارد مهمی است که همواره مورد تأکید مدیران، برنامه ریزان و طراحان شهری بوده، از این رو یکی از شاخص‌های یک حکومت خوب، ایجاد امنیت در قلمرو و محیط‌های شهری می‌باشد. فضاهای شهری بنا بر شرایط اجتماعی که در آن قرار دارند، یعنی نوع قرارگیری فضاها، داشتن امکانات رفاهی، آلودگی‌های محیط زیستی و غیره می‌توانند بر میزان امنیت تأثیرگذار باشند. به همین دلیل یکی از آسیب پذیرترین اقشار جامعه در مقوله احساس امنیت اجتماعی، زنان می‌باشند. مسئله امنیت در نگرش جنسیتی نباید تبعیض و یا خط‌کشی محسوب شود؛ چرا که در صورت ایجاد یک فضای امن برای زنان به طور متعاقب، کودکان و مردان نیز از آن آرامش خاطر خواهند داشت. این پژوهش با هدف بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر سندج انجام شده است. مطالعات زیادی در داخل کشور از جمله آراسته و همکاران (۱۳۹۹)، پوراحمد و همکاران (۱۳۹۶)، جعفری و سجودی (۱۳۹۴) و خارج از کشور اریکا و همکاران (۲۰۱۷)، تاندوگان و ایهان (۲۰۱۶)، ورپ (۲۰۱۵) انجام شده (۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷) که بیشتر این مطالعات، احساس امنیت زنان بر محیط‌های عمومی کلان‌شهری را مورد توجه قرار داده‌اند در حالی که پژوهش حاضر در یک منطقه با ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی خاص که دارای بافت سنتی با ریشه روستایی بوده، انجام شد و علاوه بر ابعاد کالبدی و اجتماعی در بررسی به ابعاد نظارتی و الگوهای رفتاری نیز پرداخته است.

با توجه به نتایج توصیفی مؤلفه‌های پژوهش مشخص گردید که مؤلفه‌ی نظارت با میانگین ۳/۲۱، نسبت به دیگر شاخص‌های تحقیق از اهمیت بیشتری برخوردار است، اما در سه مؤلفه‌ی دیگر تحقیق، همگی از امتیاز کم‌تری نسبت به حد متوسط (۳) برخوردار بودند به طوری که مؤلفه دسترسی با میانگین ۲/۹۱، اجتماعی - رفتاری با میانگین ۲/۸۳ و کالبدی - نظارت با میانگین ۲/۷۹ کم‌ترین رضایت عمومی را در بین زنان نایسر داشته است. همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان می‌دهد که در مجموع می‌توان از میان ۲۳ شاخص استخراج شده بر روی ۴ عامل مهم در ارتقاء حس امنیت زنان تأکید نمود که عبارتند از بازسازی محیطی و افزایش نظارت پلیس (با مقدار ویژه ۴/۹۴)، ارتقاء کیفیت

محیط‌های سواره و پیاده و نظارت‌های هوشمند (با مقدار ویژه ۳/۳۷)، استقلال افراد برای حضور در فضاهای عمومی (با مقدار ویژه ۲/۴۱) و عامل رنگ آمیزی و خوانایی المان‌های شهری (با مقدار ویژه ۲/۳۴). مجموع این عوامل بیانگر شرایطی هستند که می‌توانند بستر و زمینه لازم برای برقراری امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری منطقه نایسر را فراهم کنند.

در پایان جهت دستیابی به اهداف پژوهش و بهبود وضعیت حاضر و همچنین جهت ارتقای حس امنیت و رضایت‌مندی زنان از حضور در فضاهای عمومی شهری، پیشنهادهایی بر اساس چهار بعد پژوهش، به شرح زیر ارائه می‌شود:

پیشنهادهای کالبدی - فضایی

- ✓ حذف فضاهای بی‌دفاع و اصلاح و بهسازی فضاهای متروک شده شهری مانند اراضی بایر، ابنیه مخروبه و متروکه موجود؛
- ✓ بهبود وضعیت روشنایی معابر و کوچه‌ها در شب با هدف افزایش دید و ایجاد حس امنیت؛
- ✓ افزایش تعداد تلفن‌های عمومی در سطح شهر و رایگان کردن آن‌ها جهت دسترسی زنان در مواقع خطر؛
- ✓ طراحی مبلمان شهری مناسب برای دورهمی و گفتگوهای زنان؛
- ✓ ایجاد سرعت‌گیر در نقاط مختلف برای کاهش سرعت خودروها و موتورسیکلت‌ها که عامل ترس و استرس در میان زنان می‌باشد.

پیشنهادهای اجتماعی - رفتاری

- ✓ افزایش اطلاعات شهروندان به خصوص زنان از جمله تهیه و انتشار بروشور و برنامه‌های آموزشی هشدار دهنده در مکان‌های پرتدد؛
- ✓ افزایش مشارکت زنان در اجرای طرح‌های شهری و استفاده از نظرات‌شان در طراحی فضاها؛
- ✓ آموزش شهروندی در راستای رفع رفتارهای نابهنجاری و خلاف ارزش‌های اسلامی و ایرانی؛
- ✓ کنترل ورود و خروج افراد غریبه و ولگرد داخل محلات.

پیشنهادهای نظارتی

- ✓ افزایش نظارت نیروهای انتظامی و امنیتی با فعال‌سازی نیروهای مردمی به منظور ارتقاء و بهبود شرایط امنیتی منطقه؛

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاصل تلاش مطالعه کلیه نویسندگان است.

تعارض منافع

هیچ تضاد منافی در این پژوهش وجود ندارد.

- ✓ افزایش دوربین‌های مداربسته در مکان‌های حساس؛
- ✓ جمع‌آوری حیوانات از قبیل سگ‌ها که در کوچه‌های خلوت موجب ترس و وحشت زنان می‌شود؛
- ✓ افزایش ایمنی و امنیت در فضاهای عمومی شهری که به حضور زنان در سطح فضای شهری کمک می‌کند؛
- ✓ ایجاد کیوسک‌های نگهبانی و پلیس.

پیشنهاد‌های دسترسی

- ✓ بهبود وضعیت پیاده‌روها و معابر و ایجاد موانع فیزیکی جهت عدم ورود موتور سیکلت سوارها به محوطه پیاده‌روها؛
- ✓ زیاد کردن عرض معابر تنگ و تاریک که موجب افزایش امنیت زنان می‌شود؛
- ✓ افزایش وسایل حمل‌ونقل عمومی در زمان‌های مختلف و مشخص جهت دسترسی زنان به نقاط مختلف از شهر.

References

1. Sadeghi A, Shoushtari M. The feeling of women's security in urban spaces and the social factors affecting it, International Conference on Women and Urban Life, 2015.
2. Nourai H, Tabibian M, Rezaei N. Analysis of security in informal settlements with emphasis on social harms (Case Study: Khak-e-Sefid neighborhood of Tehran), Identity City Journal, 2013, 7(13), 11-22.
3. O'Neill, P.E. The European Union and Migration security versus identity Tdefence, 2006.
4. Bakhshi Shad Mehri F, Zarkani H, Abdullahi S. Investigating and analyzing the role of social-environmental factors in women's sense of security (case study: border city of Nahabandan), quarterly journal of border studies, 2021, 9(1), 105-121.
5. Canaani O. Investigating the effect of effective factors on women's sense of Security in urban space (case study: citizens of sanandaj), journal of urban studies and Urban Research, 2021, 4(2), 25-32.
6. Jamali H, Shaygan F. The role of woman's Wireless Taxi on the feeling of Security in Tehran woman, Disciplinary management Research, 2011, 6(1), 95-114.
7. Bakhshi Shad Mehri F, Zarkani H, Abdullahi S. Investigating and analyzing the role of social-environmental factors in women's sense of security (case study: border city of Nahabandan), quarterly journal of border studies, 2021, 9(1), 105-121.
8. Shaterian M, Hosseinizadeh Arani S, Sakhaei A, Hosseini M. Institution of Religion and Security, Investigating the relationship between religiosity and the feeling of social security among the residents of the suburbs of kashan, Journal of Sociology of Social Institutions, 2016, 3(7), 121-149.

9. Sohrabzadeh M, Bakhshi Q, Doagaoyan D. Investigating and explaining the impact of community-oriented police performance on women's sense of security (case study: Tehran metropolis), police geography research journal, 2015, 4(15), 83-110.
10. Ghodrti S, Roshandel T. Urban settlements and woman's security in public Space (case study; Sabzevar city), Quarterly journal of Geographical studies of Dry Areas, 2016, 6(24), 68-85.
11. Ghasemi R, Zarghampour A, Hashemi Z. Assessing the role of factors affecting woman's sense of security in urban environment (case study; District 11 of Tehran), Iman shahr scientific research journal, 2018, 1(4), 1-15.
12. Arasteh M, Pourhassanzadeh M.H, Alizadeh R. Feasibility Study of Urban Public Spaces for Woman's Attendance (case study: District one of Shiraz City), Quarterly Journal of social security studies, 2020, 11(64), 97-122.
13. Ghasemi M. Organizing urban spaces with emphasis on women's security (case Study; Isfahan Region 1), master thesis, Department of Geography, payame Noor University, Vazvan center, 2016.
14. Jafari Mahrabadi M, Sujudi M. Investigating the security situation of woman in uban spaces (study sample: Pedestrian bridges in Rasht), journal of Disciplinary Geograpy, 2015, 3(10), 61-85.
15. Erika F, Kalpana V, Laura M. Violence against Woman and Girls, Infrastructure and cities, infrastructure Cities for development (ICED), 1017.
16. Tandogan O, Ihan B.S. Fear of crime in public spaces: From the view of women living in cities, Procedia engineering, 2016, 161, 2011-2018.
17. Waerp E. Right to the City? Street Harassment and Women's Fear in a Gendered Public Space, MSc Political Science Theses, Graduate School of Social Sciences, University of Amsterdam, 2015.
18. Bonnet and et al. Effects of security location on social security in france, Population, 2000, 6, 14-17.
19. Bayat B. Sociological explanation of the feeling of security among the citizens of Tehran with emphasis on the role of media payment and social capital, Quarterly journal of social sciences, 2008, 16(35), 115-132.
20. Ahmadi M, Kaldi A. Investigating the sense of security of woman in Sanandaj City and the social factors affecting it, journal of Women and society, 2012, 3(4), 1-20.
21. Mahboubi Manesh H. A Brief Reflection on Social Harm as a Public Security Issue, Lew Enforcement Quarterly, 2006, 8(31).
22. Hsanvand E, Mirzaei H. Investigating the relationship between social capital, And the sense of social security A comparative Study of the central District of selseleh country and the city of Aleshtar, Quarterty journal of social security studies, 2012, 3(32), 133-155.
23. Fazli R, zhiri S, Bazli S, Eivazlu D. A study of the Legal Dimensions of urban Security laws and the performance of officials in organizing citizens security Barriers (case study; District 13 of Tehran), Human Geoghrapy research, 2013, 45(3), 39-54.

24. Manam M, Zarabian F. The effect of designing green spaces along urban; highways in creating a sense of security (Case Study: Shahid Hemmat Highway, Tehran), *Environmental Management Quarterly*, 2012, 5(16), 1-16.
25. Boyle J, Findlay C, Forsyth L. An Investigation into womens perceptions of fear and the design of the urban Environment, open space, London, Edinburgh collage af art, School of architecture, Tourism Management, 2001.
26. Ziviar Pardeei P, Rajabi A, Azimi A. The feeling of women's security in tourist cities with emphasis on urban design, *Women's Research Journal*, Institute of Humanities and Cultural Studies, 2015, 6(3), 81-102.
27. Bardi Anamrad Nejad R, Hosseini Siah Goli M. Assessing woman's Satisfaction With the security situation in Urban parks (case study; Amol Golden Village park), *Zagros vision Geography and Urban Planning Quarterly*, 2015, 7(26), 107-124.
28. Mohammadi J, Moradi Paduk M. Investigating the sense of security of women in different urban areas (Case Study: Districts 5 and 13 of Isfahan), *Urban Sociological Studies*, 2013, 3(9), 155-172.
29. Rezaei M. Sociological study of women's sense of security in public spaces (Case Study: Pasdaran St Sanandaj City), *Abstract of the articles of the first national scientific and research conference on women and urban life*, 2012.
30. Afshar S, Bonyad L, Ghazaryipour S. Study of the Relationship between street Harassment and confidence and public health (Case Study: Girls and young woman in Tabriz), *Journal of Strategic studies in sports and Youth*, 2018, 17(42), 273-291.
31. Dolatabad jhani I. Analysis of the phenomenon of physical street harassment Whit an ethnographic approach, *strategic research on Iranian social issues*, 2019, 8(2), 14-17.
32. Hunt C, Davidson M, Fielden S, Hoel H. Sexual harassment in the Workplace; A literature review, working paper series, Namber 59, *hunter magine* (2012), "Street harassment in Istanbul", 2007.
33. Soleimani Moghadam P, Diniari S. Analysis of the position of lighting in reducing urban crime with emphasis on DETPC approach (Study area: Kianpars; Ahvaz), *Environmental Science and Technology*, 2021, 23(3), 13-25.
34. Safari Nadamani M, Payami S. The role of the police in providing security and promoting it, *Guilan Law Enforcement Quarterly*, 2019, 8(30), 21-45.
35. Kasaei R. Genealogy of social security with the approach of Explaining the role and position of the police, *Quarterly journal of retaliation and security*, 2014, 9(33), 69-103.
36. Adinehvand S, Ghani Fathi T. Mutual Rights of the People and Law Enforcement Challenges and Strategies, *Social Science Studies Quarterly*, 2015, 1(1), 82-91.
37. Cholaki G. The role of hijab in woman's security and tranquility in society from the Islamic point of view, *Quarterly journal of information studies and Disciplinary security*, 2013, 3(4), 106-133.
38. Fazelian P. Investigating the relationship between the type of hijab and the level of social security

- among woman in Tehran, women's research journal, 2010, 1(2), 65-86.
39. Mir Muqtada'i M, Adli F. Urban Development Based on Public Transportation and Women's Security, Haftshahr Magazine, 2018, 4(62), 172-185.
40. Deniz D. Effects of perceived safely on woman mobility habits for sustainable Public transportation, American informational journal of social science, 2016, 4(5), 85-90.
41. Heidari Sourshajani R. Structural modeling of factors affecting women's Satisfaction whit the public transportation system (case study: Kashan city), jounal of Economics and urban management, 2018, 6(22), 123-138.
42. Kheziri Afravi N, Mazhari M.E, Maki Miri S. Codification of sidewalk design rules With emphasis on increasing urban security (case study; Golestan Boulevard, Ahvaz), Quarterly journal of Urban Studies, 2015, 4(15), 69-80.
43. Kaoske A, Hille Pain b, Rachel k. Revisiting fear and place: Woman's fear of attack and the built Environment, department of geography, university of Helsink, UK Findland b Division, 1999.
44. Mohammadi A, Ashori K, Robati M.B. Explaining and evaluating the components of institutional and social resilience in spontaneous urban settlements (Case Study: Isolated urban area of Sanandaj), Quarterly Journal of Urban Studies, 2017, 6(22), 75-88.

